

Fot. Ewa Dyszlewicz

**Miasto kultury i obywateli.
Program rozwoju kultury w Warszawie do roku 2020.
Założenia.**

www.um.warszawa.pl

Warszawa 29.03.2012 r.

Dokumenty strategiczne m. st. Warszawy

- **Strategia Rozwoju m. st. Warszawy**
- **Społeczna Strategia m. st. Warszawy**

Strategia Rozwoju m. st. Warszawy

CEL STRATEGICZNY 1. Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy

Cel operacyjny 1.1. Podniesienie poziomu i dostępności usług publicznych, w tym oświaty, kultury, rekreacji i sportu, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej

Program 1.1.3. Rozwój kultury

CEL STRATEGICZNY 2. Wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności Społecznej

Cel operacyjny 2.1. Umocnienie tradycji m.st. Warszawy oparte na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym

Cel operacyjny 2.2. Wykreowanie nowych atrakcji i przedsięwzięć kulturalnych na światowym poziomie, które byłyby znakiem firmowym miasta

Program 2.2.1. Promocja miasta

Program 2.2.2. Kreowanie oraz promowanie imprez kulturalnych, muzycznych i festiwali

Program 2.2.4. Uatrakcyjnienie oferty muzealnej

Cel operacyjny 2.3. Zwiększenie atrakcyjności Warszawy dla mieszkańców i turystów

Program 2.3.4. Poprawa estetyki miasta

Cel operacyjny 2.4. Aktywizacja społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych

Program 2.4.1. Rozwijanie współpracy ze społecznościami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi

Program 2.4.2. Stworzenie warunków do przekazywania niektórych zadań miasta społecznościom lokalnym i organizacjom pozarządowym

Więcej o zgodności PRK ze Strategią Rozwoju m. st. Warszawy w materiałach przekazanych do Komisji Kultury.

Główne tezy i założenia Programu Rozwoju Kultury

1. PRK wyznacza **kierunki polityki kulturalnej Miasta**, której głównym zadaniem jest podniesienie rangi i roli kultury.
2. Wpisuje się w ogólnokrajowy kierunek „**budowania kapitału społecznego**”: zaufania między obywatelami a administracją; wspólnego planowania i działania.
3. PRK i sposób jego tworzenia (partycypacja) **odzwierciedla procesy społeczne zachodzące w ostatnich latach** – emancypację środowisk kulturalnych, które deklarują uczestnictwo w decydowaniu o przyszłości kultury; wzrost rangi kultury w debacie publicznej – wynikająca także ze starań miast o tytuł ESK 2016.
4. PRK stanowi **otwarcie władz Miasta na sektor obywatelski** – wszystkie środowiska kulturalne poza strukturami Urzędu. W przygotowywanie dokumentu, poza pracownikami Urzędu, zostały włączone środowiska związane z kulturą: **eksperckie, pozarządowe, akademickie, przedstawiciele instytucji i sektora prywatnego.**

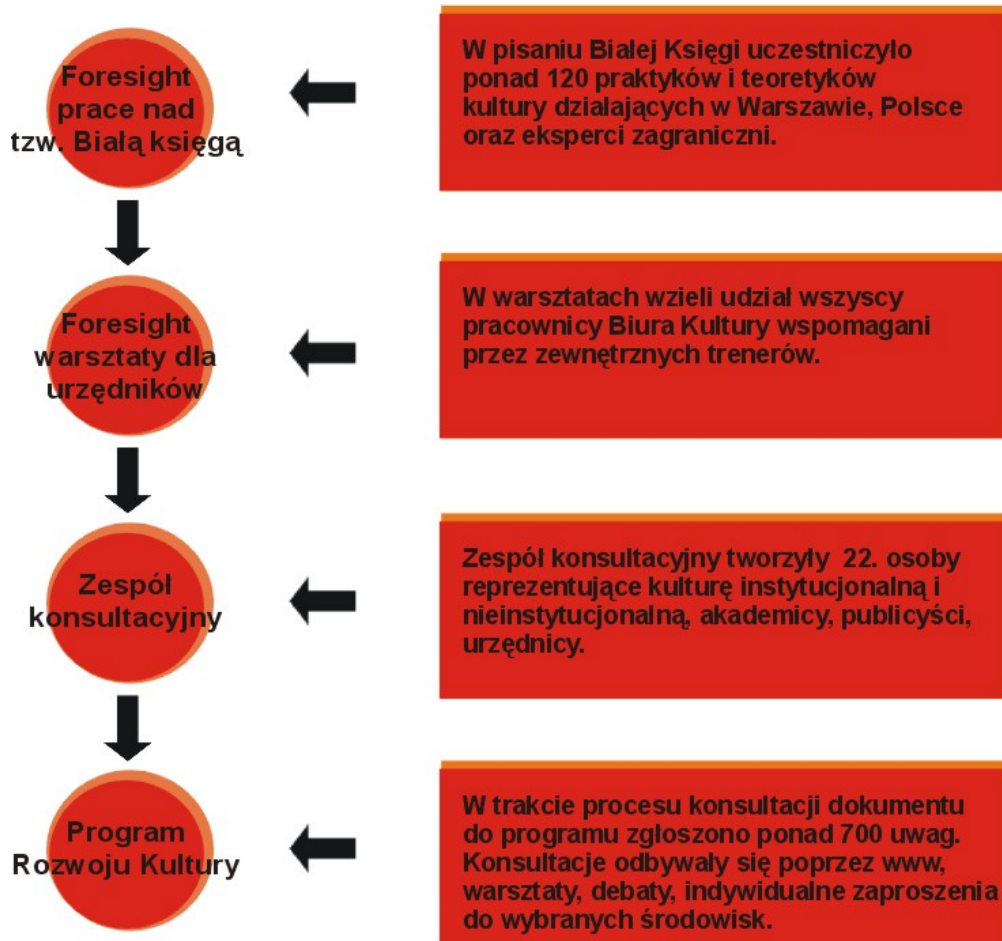

Główne tezy i założenia Programu Rozwoju Kultury

5. Nowatorski i otwarty proces budowania dokumentu wpłynął na jego formę, PRK kładzie mocny nacisk na **zaangażowanie obywateli w kulturę jako twórców i odbiorców**, a zatem jego forma i język są zrozumiałe i przystępne.
6. Dokument **uspołeczniania procesy decydowania o rozwoju kultury**, wyznacza ramy czasowe i założenia do **partycypacyjnego budowania programów operacyjnych**, wspólnego poszukiwania rozwiązań i reagowania na zmieniającą się rzeczywistość.
7. **poszukuje odpowiedzi na problem niedopasowania systemu prawnego do dynamicznego rozwoju kultury**,
8. **zauważa zacieranie się granic między sektorami**: instytucjami, organizacjami społecznymi, firmami – ważne są cele i działania, a nie osobowość prawna.

Partycypacja i konsultacje – słowa klucze do Programu Rozwoju Kultury.

Priorytety i zasady PRK

- 1. Rozwój nieskrępowanej twórczości i rozszerzanie oferty kulturalnej**, którym towarzyszy rozwój infrastruktury kulturalnej (obejmującej istniejące lub nowe miejsca kultury);
- 2. Zwiększanie uczestnictwa w kulturze mieszkańców całej Warszawy**, z czym wiąże się rozwijanie edukacji kulturalnej oraz wspieranie aktywności społecznej i wykorzystanie nowych technologii;
- 3. Budowanie wizerunku Warszawy jako europejskiego miasta kultury**, które kształtuje swą współczesną tożsamość i docenia swoje korzenie.

Cele Programu Rozwoju Kultury

Kultura buduje współczesną tożsamość miasta i obywateli, wspiera ich aktywność oraz wzmacnia stołeczną i metropolitalną pozycję Warszawy.

Celem głównym PRK jest rozwój kultury w jej zróżnicowanych przejawach.

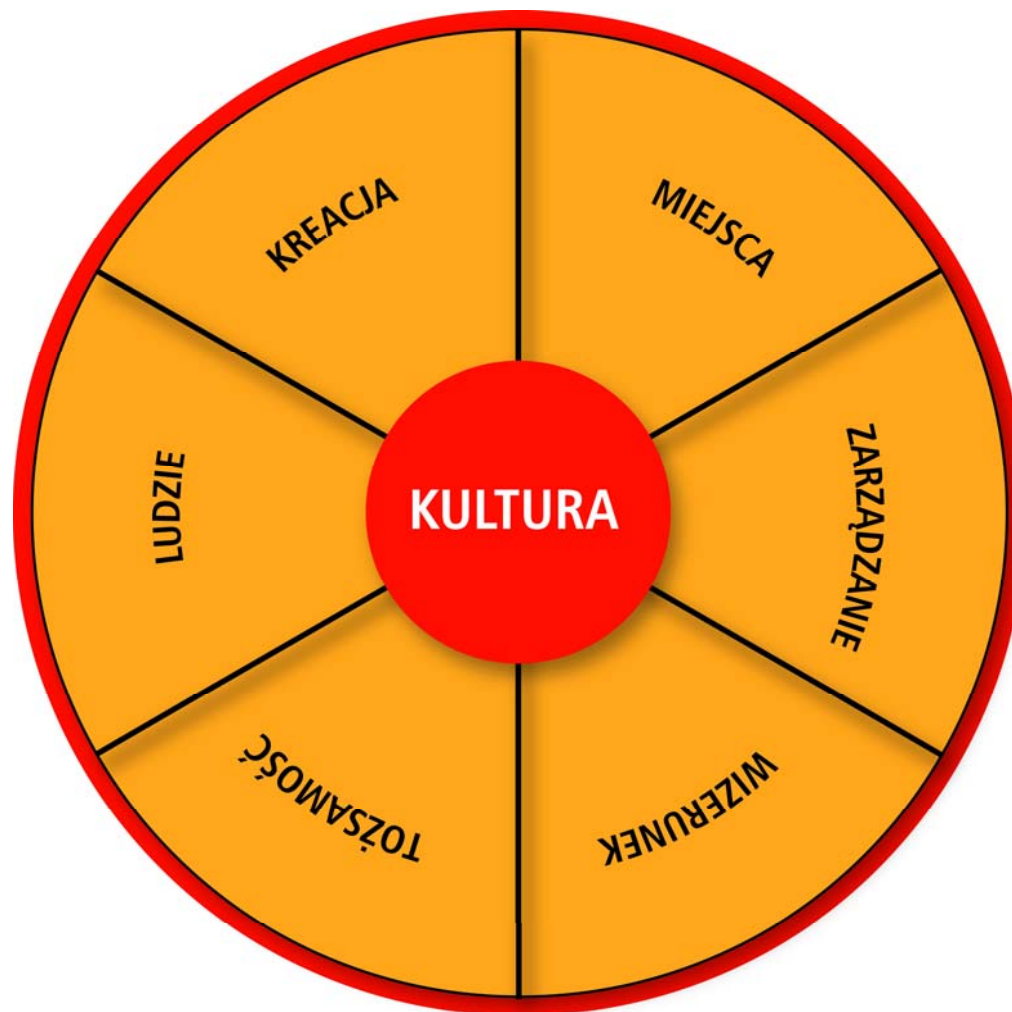
Cele PRK:

- Zwiększanie i pogłębianie **uczestnictwa w kulturze** oraz pobudzanie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców miasta.
- Wspieranie **rozwoju twórczości oraz upowszechniania kultury i sztuki**, a także **rozwoju sektora kreatywnego**.
- Poprawa **stanu i dostępności infrastruktury kulturalnej**; poprawa **jakości przestrzeni publicznej** i jej lepsze wykorzystanie na działania kulturalne.
- Zbudowanie **wizerunku Warszawy** jako liczącego się w Europie miasta kultury.
- Zbudowanie **współczesnej tożsamości warszawskiej** z poszanowaniem tradycji i wielokulturowości.
- Podniesienie **jakości i efektywności zarządzania** kulturą.

Schemat ilustrujący obszary opisane w PRK

Obszary opisane w PRK

LUDZIE

Obszar LUDZIE obejmuje uczestników kultury, obecnych i przyszłych mieszkańców oraz gości Warszawy.

KREACJA (TWÓRCZOŚĆ, WYDARZENIA, SEKTOR KREATYWNY)

Obszar KREACJA dotyczy twórczości oraz organizowania wydarzeń kulturalnych („upowszechniania kultury”), a także działalności sektora kreatywnego, rozumianego jako sektor podmiotów wytwarzających produkty i usługi o oryginalnym charakterze, oparte o nowe idee i innowacje, w takich dziedzinach jak m.in.:
wzornictwo, media, film, architektura, rękodzieło, wydawnictwa, reklama.

MIEJSCA I PRZETRZEŃ

Obszar MIEJSCA I PRZESTRZEŃ obejmuje wszystkie przestrzenie kultury: budynki i lokale, przestrzeń publiczną. Znajdują się tutaj: instytucje narodowe, marszałkowskie, miejskie, dzielnicowe i współprowadzone przez miasto (teatry, domy kultury, biblioteki, muzea, kina, mediateki itp.), placówki oświatowe realizujące zadania z zakresu kultury; niepubliczne centra kultury (teatry, klubokawiarnie, kluby, galerie), miejsca sektora kreatywnego (wytwórnie płytowe, sklepo-galerie z *designem*, pracownie architektoniczne itd.) oraz przestrzenie i historyczne obiekty zabytkowe.

Wybrane rozwiązanie proponowane przez PRK

WIZERUNEK

Obszar WIZERUNEK dotyczy udziału w procesie budowania marki Warszawy poprzez przedstawianie stolicy jako liczącego się w Europie, łączącego Wschód i Zachód, interesującego miasta kultury. Obejmuje także spójną i wieloaspektową politykę promocji kultury oraz skierowaną do gości i mieszkańców atrakcyjną informację kulturalną.

TOŻSAMOŚĆ

Obszar TOŻSAMOŚĆ obejmuje odkrywanie, wypracowywanie i budowanie poprzez kulturę identyfikacji warszawiaków ze współczesną Warszawą – miastem nowoczesnym, otwartym, wielokulturowym, szanującym swoje dziedzictwo i historię.

ZARZĄDZANIE

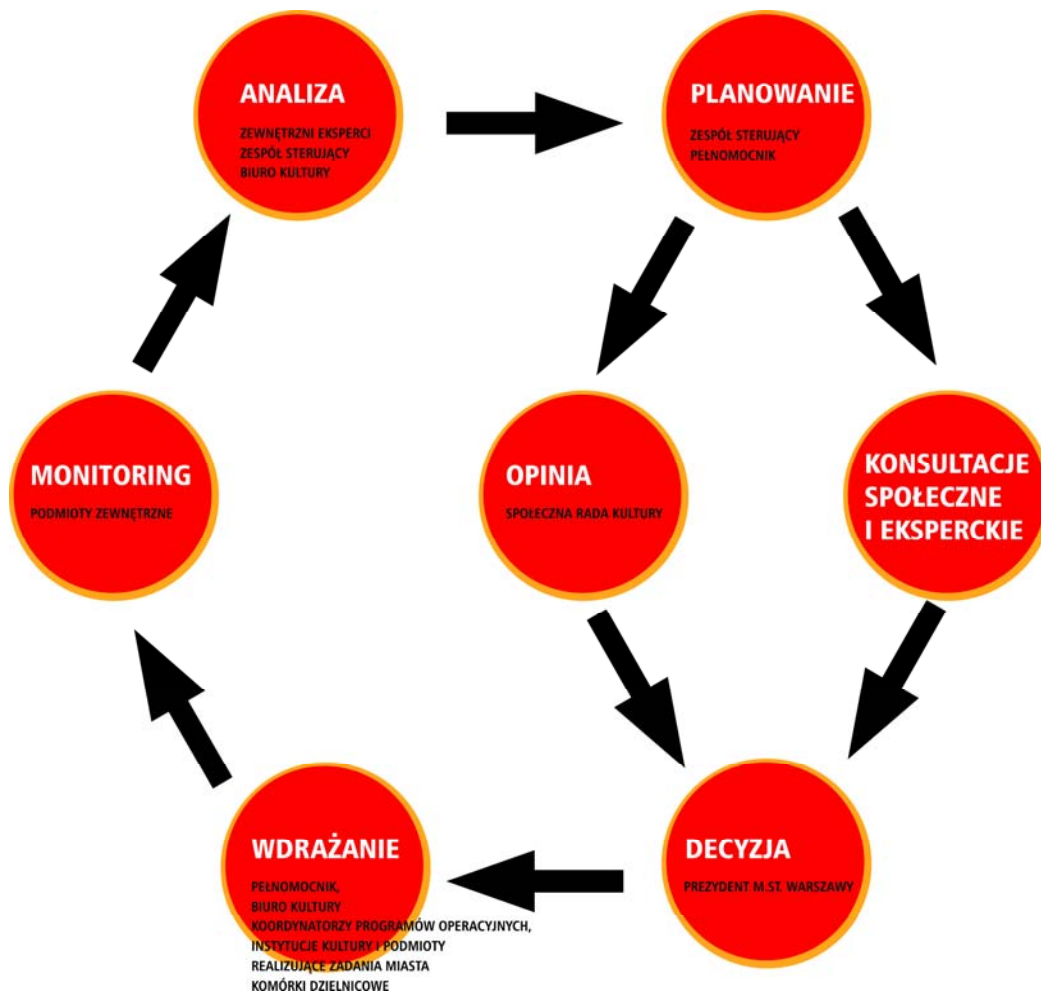
Obszar ZARZĄDZANIE dotyczy tworzenia i prowadzenia polityki kulturalnej oraz administrowania zasobami w sektorze kultury. Obejmuje także mechanizmy finansowania, monitorowania i ewaluacji działań kulturalnych.

Wybrane rozwiązania i działania opisane PRK

1. Powołanie **Spolecznej Rady Kultury**, która będzie pełnić funkcję doradczą przy Prezydencie, konsultuje założenia polityki kulturalnej m.st. Warszawy, opiniuje programy operacyjne oraz promuje działania podejmowane w ramach PRK. W jej skład wchodzi twórcy, aktywiści oraz eksperci o istotnym dla Warszawy dorobku i sprawdzonych kompetencjach, wyłonieni po uwzględnieniu opinii środowisk kulturalnych.
2. Powołanie **Zespołu Sterującego PRK** w skład, którego wejdą eksperci z różnych dziedzin i środowisk, praktycy i teoretycy kultury, zarządzania, prawa i finansów publicznych.
3. Utworzenie **Zespołów tematycznych (grupy robocze)**, np. **Zespół ds. teatrów** wspomagających opracowywanie programów operacyjnych, projektów pilotażowych oraz innych działań w dziedzinach i obszarach wskazanych przez zespół sterujący.
4. Zamawianie **szczegółowych badań i analizy wg wskazań zespołów**, uzupełniające wiedzę z danej dziedziny, tematu, etc (np. Aktualnie prowadzone badania społecznego odbioru teatrów mieszczących się w Warszawie przez Fundację TR).
5. Partycypacyjne **przygotowanie programów operacyjnych, pilotażowych i działań** związanych z wdrażaniem PRK (zespoły tematyczne, eksperci, szerokie konsultacje społeczne).
6. Stworzenie wirtualnej **Mapy Warszawskiej Kultury**, stałego narzędzia diagnostycznego i na bieżąco aktualizowanej mapy zasobów (powstawanie nowych miejsc kultury, likwidacja, łączenie instytucji)
7. **Recepcja PRK w dzielnicach**, tworzenie dzielnicowych programów strategicznych zgodnych z PRK (pilotaż jest realizowany przez **Dzielnice Targówek**).
8. **Zewnętrzny monitoring** warszawskiej kultury i realizacji Programu; rzetelne badanie efektów angażowania środków finansowych w poszczególne instytucje, wydarzenia oraz ewaluacja realizowanych programów.

Schemat ilustrujący następstwo procesów w modelu wdrażania PRK

Kalendarium tworzenia PRK i wydarzeń, które miały wpływ na kształt dokumentu

- 2007 / 2008 - Instytut Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk we współpracy z MNiSW stworzył Narodowy Program Foresight Polska 2020.
- 2008 – Biuro Kultury zleciło przygotowanie tzw. Białej Księgi Programu Rozwoju Kultury – metodą *foresight* ponad 120 osób (aktywistów, animatorów kultury, przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych, nauki, etc.) tworzyło scenariusze przyszłości dla warszawskiej kultury.
- 2008 - powstanie Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej.
- 2009 – Kongres Kultury Polskiej w Krakowie – Raporty zamówione na Kongres w tym najważniejszy *Raport o stanie i zróżnicowaniu kultury miejskiej w Polsce*, sporządzony w dużej mierze na podstawie badań prowadzonych w Warszawie.
- 2009 – powstanie Społecznej Strategii m. st. Warszawy
- 2010 – wydarzenia pokongresowe – plany MKiDN dotyczące reformy kultury - nowelizacji ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
- 2010 – prace nad dokumentem w Urzędzie – warsztaty i analizy prowadzone z pracownikami Biura Kultury, także przy użyciu metody *foresight*.
- 2010 - powstanie ruchu Obywatele Kultury. Rozpoczęcie w Polsce dyskusji na temat partycypacyjnego zarządzania kulturą.
- 2010-2011 - intensyfikacja starań Warszawy o tytuł ESK 2016, potrzeba spójności wieloletnich działań strategicznych (PRK) i warunków konkursu o ESK.
- 2011 - stworzenie przez Prezydenta W. Paszyńskiego szerokiego zespołu konsultacyjnego, z którego wyłonił się zespół redakcyjny miejskiego dokumentu *Miasto i obywatele. Program rozwoju kultury do roku 2020. Założenia*. Zespół wykorzystując wszystkie dostępne dokumenty i strategie (także zlecone w poprzednich latach) miejskie i krajowe, publikacje i raporty obserwatorium kultury (NCK), a także odnosząc się do ruchów społecznych powstałych po kongresie przygotował nowatorski dokument strategiczny dla m. st. Warszawy.
- czerwiec – listopad 2011 - konsultacje dokumentu – poprzez m.in.: platformę konsultacyjną konsultacje.um.warszawa.pl, ogólnodostępne spotkania warsztatowe, debaty, konsultacje z Biurami Urzędu i Dzielnicami, konsultacje poprzedzone zaproszeniami dla konkretnych środowisk np.: Narodowych Instytucji Kultury.
- 2011 – Europejski Kongres Kultury we Wrocławiu.
- 2011 – zakończenie prac nad Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego
- 2011 - Nowelizacja *ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*.
- wrzesień 2011-styczeń 2012 – prace redakcyjne, nanoszenie poprawek i uwag z procesu konsultacji, konsultacje z Biurem Prawnym – pozytywne zaopiniowanie dokumentu przez Biuro Prawne.
- 2011/2012 – ogłoszenie przez Dyrektora Departamentu Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Marszałkowskiego Woj. Mazowieckiego rozpoczęcia prac nad Strategią Rozwoju Kultury Mazowska. Powstanie społecznego Forum Kultury Mazowska, w skład którego weszli przedstawiciele m. st. Warszawy.
- Luty 2012 – pozytywna opinia Warszawskiej Rady Pożytku.
- Luty 2012 – pozytywna opinia Prezydenta W. Paszyńskiego.

Dziękuję za uwagę.